

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Žatec, Chmelařské náměstí 1612, 438 01 Žatec

Chrastava 9. 6. 2014
č. j. UKZUZ 043598/2014

Zpráva č. 11 oblastního odboru ŽATEC o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 2. 6. až 8. 6. 2014

1. Počasí

Tento týden pokračuje teplé počasí, ranní teploty se pohybovaly kolem 10 až 12 °C, denní kolem 20 až 25 °C, o víkendu se výrazně oteplilo až na 30 až 32 °C. Celý týden bylo polojasno až jasno s proměnlivým, místy čerstvým větrem. Srážky byly v tomto týdnu minimální, v okrese Chomutov činily cca 2 mm (Jirkov), Litoměřice 0,8 až 3 mm (Doksany a Radešín u Martiněvsi), Louny 0 až 8 mm dle lokality.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Po deštivém období došlo k rychlému vývoji porostů a vzestupu výskytu škůdců (obaleči, mšice, svilušky) a k rozvoji houbových chorob (strupovitost u jabloní). Začala přiorávka brambor a aplikace pesticidů proti houbovým chorobám a mandelince bramborové. Na Litoměřicku začala sklizeň velmi raných odrůd brambor. Ve slunečnici a kukuřici se dokončuje herbicidní ošetření proti plevelům. V sadech a vinicích se očekává další nárůst houbových chorob a výskyt škůdců, probíhá ošetření dle možností. Pokračuje sekání meziřadí. Ve chmelu se provádí první přiorávka révy a chemické ošetření proti plísni chmelové a mšici chmelové.

Pokračuje seč vojtěšek a travních porostů, sklizeň jahod a zelených lusků hrachu. Zahradkáři sklízí první úrodu třešní. V Polabí je nutné opět zavlažovat.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 55-69 BBCH, tj. střed metání: báze ještě v pochvě až konec květu)

Střední výskyt **feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** byl zjištěn v okrese Louny (Lipenec, 2. 6.).

Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice u 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se provádí při dosažení prahu škodlivosti, jestliže je při pozorování nalezeno více než 12% listů s výskytem pyknid.

První výskyt požerků v klasech **plodomorky pšeničné (*Contarinia tritici*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Podluský, 3. 6.).

V okrese Chomutov (Droužkovice, 4. 6.) byl zjištěn první výskyt larev **kohoutků (*Oulema* spp.)**.

Příznaky napadení jsou podélné úzké pruhy mezi listovými žebry vykousané brouky a larvami. Larvy na rozdíl od brouků ponechávají při žíru dolní pokožku listů neporušenou. Žloutnou a vadnou listy. Nejvíce bývají napadány okraje porostů. Hodnotí se počet dospělců obou druhů kohoutků a počet vajíček a larev. Kohoutci se vyskytují ve škodlivém množství v několikaletých cyklech. Larvy jsou škodlivější než dospělci. Napadené rostliny špatně metají a předčasně dozrávají. Jarní obilniny jsou k napadení citlivější než ozimé.

Přípravky na ochranu rostlin aplikujeme na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. Ekonomický práh škodlivosti nastává při výskytu 0,3 a více dospělců na 1 smyk a při 0,4 a více vajíček a larev na 1 odnož.

V okrese Liberec (Pěnčín, 4. 6.) byl zaznamenán první výskyt **mšice střemchové (Rhopalosiphum padi)** v klasech a první výskyt larev **obaleče obilného (Cnephasia pumicana)** v klasech.

Obaleč obilný se vyskytuje ve škodlivém množství jen v některých letech a to jen lokálně v jejížnějších částech republiky. Obvykle napadá jen okraje porostů. K plošnému napadení dochází jen při přemnožení a při větrném počasí v období migrace housenek. Housenky snižují výnos a znehodnocují zrno.

Pro monitorování škůdce lze použít feromonový lapač Deltastop CPP. V ČR není registrován proti obaleči obilnému žádný přípravek.

PŠENICE JARNÍ (RF 49-51 BBCH, tj. špičky osin: osiny jsou viditelné nad ligulou praporcového listu až počátek metání: špička klasu (laty) vystupuje z pochvy nebo ji proráží bočně)

Silný výskyt **žluté rzivosti pšenice (Puccinia striiformis)** byl zjištěn v okrese Česká Lípa na lokalitě Pertoltice (3. 6.).

Již na podzim se mohou objevit nejprve na špičkách listů malé nenápadné žlutooranžové jednotlivé kupky s uredosporami. Od časného jara (duben, květen) se šíří na listech typické prosvětlené proužky, na kterých za podmínek příznivých pro rez záhy vznikají citrónově žluté ihned pukající kupky, uspořádané kolem listových nervů. Proužky se šíří, splývají v dlouhé pruhy a posléze se kupky objevují na plevách, pluchách i obilkách. Při počínající závažné epidemii se v porostu zprvu objeví již z dálky viditelná žlutá ohniska napadených rostlin a pak se napadení rozšíří na celý porost.

Chemická ochrana přichází v úvahu, pokud ve fázi 39 DC (těsně před metáním) se vyskytují kupky na 5-15% odnoží nebo ve fázi 59 DC (konec metání) se nacházejí kupky na 10-20% odnoží (u silně náchylných odrůd platí nižší čísla).

Vzhledem k poměrně pozdním a nepravidelným výskytům rzi pšeničné vznikají problémy s včasným a tím i rentabilním nasazením fungicidu. Používáme-li přípravky proti padlí travnímu či tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (braničnatce plevové), doporučujeme, zejména u odrůd náchylných vůči rzi pšeničné, volit ty přípravky, které ve svém spektru účinnosti mají uvedenu i účinnost proti rzím.

JEČMEN OZIMÝ (RF 69-83 BBCH, tj. konec květu až časná těstovitá (vosková) zralost)

Silný výskyt **padlí ječmene (Blumeria graminis)** pokračuje na Podbořansku v okrese Louny (Ležky, 3. 6.).

Silný výskyt **spály ječmene (Rhynchosporium secalis)** pokračuje na Podbořansku v okrese Louny (Ležky, 3. 6.). Silný výskyt je hlášen z okresu Litoměřice (Černiv, 2. 6.).

Na ječmeni: od konce sloupkování na čepelích a pochvách listů zprvu vodnaté, modravě šedé skvrny, obvykle 0,5-2 cm dlouhé, které záhy od středu usychají a mění barvu na šedobílou. Tvar skvrn oválný až podélný, často s jedním koncem špičatým. Skvrny dostávají tmavohnědý okraj, který ostře ohraničuje skvrnu od zdravého pletiva. Pokud vznikne skvrna na bázi listové čepele, může přerušit úplně přísun živin a list zasychá. Od mléčné zralosti mohou být napadány i klasy, příznaky však jsou méně nápadné.

Použití fungicidu přichází v úvahu obvykle od fáze 37 DC (objevení posledního listu) do fáze 39 DC (plně vyvinutý praporcový list) při šíření choroby. Za orientační prahovou hodnotu lze považovat u ječmene 20-30 % napadených druhých až čtvrtých listů shora. Vzhledem

k charakteru fungicidů povolených na spálu ječmene lze přitom skvrny spály a síťovité a okrouhlé skvrnitosti počítat. Při pozdější aplikaci fungicidů je třeba pečlivě zhodnotit možnost použití přípravku na ochranu rostlin při dodržení ochranné lhůty.

První výskyt **ružovění klasů ječmene (*Gibberella zeae*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Černiv, 2. 6.).

V okrese Česká Lípa (Blíževedly, 5. 6.) byl pozorován střední výskyt **obecné kořenové a krčkové hniloby ječmene (*Giberella spp.*)** na patách rostlin a silný výskyt **tmavohnědé skvrnitosti ječmene (*Ramularia collo-cygni*)** na listech.

V okrese Česká Lípa byl laboratorním rozbořem určen původce poškození klasů ječmene na lokalitě Kamenice u Zákup (z 20. 5.) - sání **třásnokřídých (*Thysanoptera*)**.

V okrese Liberec (Vlastibořice, 4. 6.) byl zaznamenán první výskyt larev **obaleče obilného (*Cnephasia pumicana*)** v klasech.

Vyskytuje se ve škodlivém množství jen v některých letech a to jen lokálně v nejjihnějších částech republiky. Obvykle napadá jen okraje porostů. K plošnému napadení dochází jen při přemnožení a při větším počasu v období migrace housenek. Housenky snižují výnos a znehodnocují zrna.

Pro monitorování škůdce lze použít feromonový lapač Deltastop CPP. V ČR není registrován proti obaleči obilnému žádný přípravek.

JEČMEN JARNÍ (RF 43-61 BBCH, tj. klas (lata) se ve stéble posunuje vzhůru, pochva praporcového listu začíná duřet až počátek květu: první prašníky viditelné)

V okresech Litoměřice (Třeбенice, 2. 6.) a Louny byl zjištěn střední výskyt **síťovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na praporcovém listě na Podbořansku (Liběšovice, 3. 6.).

U infekce z osiva se první příznaky objevují již na klíčcích pochvách (koleoptile) v podobě nenápadných světle hnědých proužků. Skvrny pak přecházejí na listové čepele v podobě podélných hnědých skvrn, které se zvětšují nebo splývají a často vykazují příčné proužky (síťování). U mladých listů bývá charakteristické síťování vidět jen v procházejícím světle. Koncem sloupkování a při metání bývají skvrny mnohem nápadnější, a při silném napadení celý list zasychá, avšak netřepí se jako u pruhovitosti ječné. V některých případech skvrny nemají charakteristické síťování. Může jít o specifickou formu patogena nebo o specifickou reakci odrůdy. Metání klasů není touto chorobou ovlivněno. Silně napadené rostliny však mohou mít zahnědlé špičky zrn a sníženou klíčivost.

Aplikace listových fungicidů přichází v úvahu při šíření choroby do vyšších listových pater. Nejspíše to bude již ve fázi 30 DC (vzpřimování porostu), obvykle kolem fáze 32-39 DC (2. kolénko až poslední list) výjimečně při počínajícím metání. Za prahovou hodnotu pro nasazení fungicidu lze považovat stav, kdy 20-30 % druhých až čtvrtých listů shora vykazuje napadení. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených proti síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene lze přitom počítat skvrny způsobené touto skvrnitostí a původcem spály ječmene.

První výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byl zjištěn v okrese Děčín (Vilémov u Sluknova, 3. 6.).

Na ječmeni: od konce sloupkování na čepelích a pochvách listů zprvu vodnaté, modravě šedé skvrny, obvykle 0,5-2 cm dlouhé, které záhy od středu usychají a mění barvu na šedobílou. Tvar skvrn oválný až podélný, často s jedním koncem špičatým. Skvrny dostávají tmavohnědý okraj, který ostře ohraničuje skvrnu od zdravého pletiva. Pokud vznikne skvrna na bázi listové čepele, může přerušit úplně přísun živin a list zasychá. Od mléčné zralosti mohou být napadány i klasy, příznaky však jsou méně nápadné.

Použití fungicidu přichází v úvahu obvykle od fáze 37 DC (objevení posledního listu) do fáze 39 DC (plně vyvinutý praporcový list) při šíření choroby. Za orientační prahovou hodnotu lze považovat u ječmene 20-30 % napadených druhých až čtvrtých listů shora. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených na spálu ječmene lze přitom skvrny spály a síťovité a okrouhlé skvrnitosti počítat. Při pozdější aplikaci fungicidů je třeba pečlivě zhodnotit možnost použití přípravku na ochranu rostlin při dodržení ochranné lhůty.

První výskyt **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** na listech byl zjištěn v okresech Most (Havraň, 4. 6.) a Ústí nad Labem (Stadice, 3. 6.).

Tato mšice se nachází výlučně na listech. Při masovém výskytu způsobují všechny druhy mšic poškození rostlin sáním, přenosem viróz a vylučováním medovice. Největší škody působí v období kvetení a mléčné zralosti. Kontroluje se 50 odnoží odebraných při průchodu porostem minimálně 20 m od jeho okraje.

Přímá ochrany aficidy a insekticidy je vhodná při výskytu 3 a více mšic na jednu kontrolovanou odnož v období konce metání.

První výskyt **bejlomorky sedlové (*Haplodiplosis marginata*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Třebenice, 2. 6.).

V okrese Most (Havraň, 4. 6.) byl zjištěn první výskyt housenek **bzunky ječné (*Oscinella frit*)** v klasech.

První výskyt min s larvami **vrtalky ječné (*Agromyza megalopsis*)** byl zjištěn v okrese Ústí nad Labem (Stadice, 3. 6.).

Střední výskyt **obaleče obilného (*Cnephasia pumicana*)** minujícího v listech byl zjištěn v okrese Litoměřice (Třebenice, 2. 6.).

Informace viz. ječmen ozimý.

V okresech Louny (Liběšovice, 3. 6.) a Semily (Lomnice nad Popelkou, 4. 6.) byl zjištěn střední výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech.

Larvy jsou škodlivější než dospělci. Napadené rostliny špatně metají a předčasně dozrávají. Jarní obilniny jsou k napadení citlivější než ozimé. Podle ŠEDIVÉHO 4-10 larev v průměru na stéblo ozimé pšenice může způsobit 18-26% ztráty na výnosu.

Pšenice, ječmen a žito se ošetřují při výskytu více než 0,6 vajíček a larev na stéblo, porosty ovsa s více než 0,7 vajíček a larev na stéblo. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylihlých více jak 50 % larev.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 33-71 BBCH, tj. 3. internodium viditelné až asi 10% lusků dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti)

Střední výskyt **plísně hrachu (*Peronospora pisi*)** na luscích byl zjištěn v okrese Litoměřice na lokalitě Nové Kopisty (4. 6.).

Na mladých listech a luscích na horní straně prosvítající, později žlutohnědé skvrny, které jsou často ostře ohraničeny. Na spodní straně napadených míst se objevuje šedomodrý povlak houby. Může dojít k deformacím celých rostlin, ztráty na výnosu mohou ojediněle dosáhnout až 30%.

Aplikace fungicidů přichází v úvahu při napadení více jak 10% rostlin, nebo úponků a palistů.

První a zároveň střední výskyt **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** byl pozorován v okrese Česká Lípa na lokalitě Kamenice u Zákup (3. 6.). Pokračuje střední výskyt v okrese Litoměřice (Chotěšov u Vrbičan, 4. 6.). Silný výskyt zjištěn v okrese Litoměřice (Liběšice, 6. 6.).

Kyjatka hrachová – zelená či načervenalá mšice z čeledi Aphididae, velká 3,5-5,5 mm. Zakladatelky dospívají začátkem května. Ve třetí generaci se objevují okřídlené mšice nalétávající na porosty hrachu, bobu aj. Mšice tvoří velké kolonie na vrcholcích rostlin, na výhoncích a květenstvích, na rubu

i líci listů. Od konce září kladou vajíčka na vytrvalé bobovité rostliny, které zde přezimují. Při průměrných denních teplotách nad 20 °C se může každých deset dnů vytvořit nová generace.

Ošetření je účelné kdykoliv v průběhu vývoje rostlin při výskytu 3-5 mšic v průměru na jednu rostlinu. Hodnotí se na 10 místech po 10 rostlinách. Mšice se z každé rostliny oklepou na bílý papír a spočítají. Přednostně mají být ošetřeny návětrné okraje porostů. Včasná ochrana hrachu před mšicemi snižuje výskyt viróz až o 50%.

V okrese Louny na Žatecku (Kluček, 5. 6.) byl ve feromonových lapačích zjištěn první výskyt samců **obaleče hrachového (*Cidia nigricana*)**.

OLEJNINY

MÁK (RF 30-45 BBCH, tj. přizemní listová růžice až fáze mladého poupěte)

Silný výskyt **pleosporové hnědé skvrnitosti máku (*Pleospora papaveracea*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Chvalín, 3. 6.). Střední výskyt pokračuje na lokalitě Čížkovice (2. 6.).

ŘEPKA OZIMÁ (RF 77-79 BBCH, tj. asi 70% šešulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti až téměř veškeré šešule dosáhly druhově, resp. odrůdově specifické velikosti)

Na Chomutovsku (Droužkovice) bylo poškozeno kroupami z minulého týdne cca 20 % šešulí na 83 ha.

V okrese Most (Havraň, 4. 6.) byl zjištěn první výskyt **fomového černání stonků řepky (*Leptospheria maculans*)**.

Proti tomuto patogenu je v současné době přímá ochrana bezpředmětná

V okrese Litoměřice na lokalitě Roudnice nad Labem byl 3. 6. pozorován první výskyt mycelia **šedé plísnovitosti brukvovitých (*Botrytis cinerea*)**. Střední výskyt hlásí inspektoři z okresu Louny (Lipno, 2. 6.).

První výskyt larev **bejlomorky kapustové (*Dasineura brassicae*)** byl zjištěn v okrese Česká Lípa v šešulích na lokalitách Kravaře u České Lípy (5. 6.), Srní u České Lípy (4. 6.) a Velký Grunov (3. 6.).

Drobný „komárek“ z čeledi bejlomorkovitých (Cecidomyiidae). Dospělci jsou 1,2-2 mm dlouzí, podobní drobným muškám. Mají dlouhé nohy i tykadla, tmavou hrud' porostlou šedými chloupky a načervenalý zadeček. Žlutobílé, beznohé a bezhlavé larvy dosahující délky 2 mm, sají na vnitřní stěně šešulí a na nezralých semenech. V okrajových částech porostů může bejlomorka kapustová spolu s krytonosem šešulovým způsobit v některých letech až 50% ztráty na výnosech. Uvnitř porostů nebývají ztráty vyšší než 10 %. Semena se scvrkávají a zasychají. Šešule jsou před začátkem zrání nažloutlé a zduřelé. Škodlivost se zvyšuje vypadáváním zdravých semen z předčasně puklých šešulí. Nejvíce jsou poškozovány okrajové části pozemků do hloubky 25-50 m.

Škodlivý výskyt je udáván při výskytu více jak 0,25 dospělce na jednu rostlinu. Chemickou ochranu je vhodné sloučit s ochranou proti krytonosci šešulovému.

V okrese Litoměřice na lokalitě Roudnice nad Labem byl 3. 6. pozorován první výskyt housenic **pílatky řepkové (*Athalia rosae*)**.

SLUNEČNICE (RF 15-34 BBCH, tj. pět listů vyvinuto až 4. internodium viditelné)

V okrese Most byl 4. 6. zjištěn první výskyt larev **mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*)** na listech.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 21-65 BBCH, tj. vývoj dalších listů až plný květ)

První výskyt **bakteriálního černání stonku (*Pectobacterium atrosepticum*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Černiv, 2. 6.).

V okresech Litoměřice (Dolánky nad Ohří, 3. 6.) a Louny (Peruc, 5. 6.) byl pozorován první výskyt **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)**.

Na listových stoncích se zprvu mohou vyskytnout ojediněle hnědé, zahnívající skvrny. Na listových úkrojcích se objevují první příznaky na okrajích či špičkách: nažloutlé až světle zelené olejovité skvrny, které záhy hnědnou a zasychají. Na rozhraní zdravého a napadeného pletiva lístku se vytváří přechodná světle zelená zóna, na které se jako za vlhka na rubu vytváří šedobílý plísňový nálet. Za vlhkého počasí se skvrny velmi rychle šíří do horních listových pater a zachvacují celé listy a trsy. Na napadených hlízách vznikají na pokožce nepravidelné, často nenápadné, hnědé až olověně šedé skvrny, které později poněkud propadají. Pod skvrnami se na řezu nachází rezavě hnědé pletivo, neostře ohraničené od pletiva zdravého ("hnědá hniloba"). Tato hniloba později často přechází v hnilobu mokrou (následná infekce bakteriemi), která zničí celou hlízu.

Rozhodující ochranu nať poskytuje nasazení fungicidů. Nať musí být po celou dobu náletu spor chráněna fungicidním přípravkem. Postřiková jícha musí proniknout do porostu, čehož lze dosáhnout nízkou jezdovou rychlostí a dostatečným pracovním tlakem. Pro účinnou a rentabilní ochranu je důležité zejména stanovení termínu prvního ošetření, které vždy má být preventivní, před výskytem choroby. První ošetření se signalizuje u jednotlivých skupin odrůd. Prognózy lze nalézt na portále Státní rostlinolékařské správy v sekci škodlivé organismy, prognózy. V případě, že nejsou k dispozici podklady pro zpracování některé z prognostických metod, lze signalizovat na základě růstové fáze porostu. U odrůd náchylných k výskytu plísně bramborové se první ošetření signalizuje v době zapojování porostu v řádcích a u méně náchylných odrůd při zapojení porostu mezi řádky.

V okrese Most (Havraň, 4. 6.) byl u zahrádkářů zjištěn první výskyt larev **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)**. První výskyt imag v okrese Ústí nad Labem byl zjištěn na lokalitě Svádov (5. 6.) a v okrese Louny na lokalitě Peruc (5. 6.). V okrese Semily na Turnovsku byl u malopěstitelů zjištěn první výskyt vajíček (Sekerkovy Loučky, 5. 6.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

ŘEPA CUKROVKA (RF 31-38 BBCH, tj. počátek zapojování, listy pokrývají 10% povrchu půdy až listy pokrývají 80% povrchu půdy)

V okresech Litoměřice (Chvalín, 3. 6.) a Semily (Modřišice, 5. 6.) byl pozorován první výskyt okřídlených jedinců **mšice makové (*Aphis fabae*)**.

PÍCNINY

TOLICE VOJTĚŠKA (RF 25-32 BBCH, tj. prodlužovací růst lodyh příp. listová růžice vytvořena až začátek kvetení: za začátek kvetení se považuje: a/ když na jedné rostlině rozkvetou tři květenství; b/ když 10 % lodyh má nejméně po jednom květenství)

V okrese Litoměřice (Dobříň, 3. 6.) pokračuje silný výskyt zámoťků s housenkami **obaleče vojtěškového (*Cydia medicaginis*)**.

CHMEL (RF 33-39 BBCH, tj. rostliny dosáhly 30% výšky drátu až rostliny dosáhly 50% výšky drátu)

Silný výskyt **plísně chmele (*Pseudoperonospora humuli*)** na mladých rostlinách byl zjištěn v okrese Louny na Žatecku (Tuchořice, 2. 6.). První výskyt v okrese Litoměřice byl zjištěn na lokalitě Liběšice u Litoměřic 6. 6.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

Hrušeň (RF 72-74 BBCH, tj. velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu) až průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené /stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T, velikost vlašského ořechu/)

V okresech Liberec (Pěnčín, 4. 6.) a Semily (více lokalit) byl zaznamenán první výskyt **rzivosti hrušně (*Gymnosporangium sabinae*)** na listech. Silný výskyt u malopěstitelů je hlášen z okresu Litoměřice (5. 6.).

Rez hrušně je dvojbytná rez. Hostitelem jsou všechny druhy rodu hrušeň a jalovec. Základem ochrany je dostatečná izolační vzdálenost mezi hostiteli (alespoň 150 m). Ohrožené výsadby je třeba v době před květem a po odkvětu ošetřit fungicidem proti strupovitosti hrušně, který má dobrou vedlejší účinnost proti rzi.

Jabloň (RF 72-74 BBCH, tj. velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu) až průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené /stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T, velikost vlašského ořechu/)

První výskyt **padlí jabloňe (*Podosphaera leucotricha*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Dobříň, 3. 6.).

Bělavé moučnaté povlaky na letorostech, listech, květech a mladých plodech. Povlaky jsou tvořeny podhoubím, na němž se na konidioforech diferencují konidie. Padlí jabloňové je povrchový parazit, do pletiv hostitele pronikají haustoria, která zajišťují výživu houby. V důsledku poškození a odumírání povrchových buněk se postižené části zbarvují šedozeleně, dochází k redukci růstu a k deformacím až zasychání letorostů a listů. Na napadených plodech se projevuje nápadná síťovitá rzivost, která je patrná až do sklizně. Při sekundární infekci vyvinutých listů vznikají světle zelené neohraničené skvrny, obvykle jen s nenápadným porostem podhoubí, dochází k mírným deformacím listů.

Chemická ochrana je nezbytná především u náchylných odrůd na lokalitách pravidelného výskytu. Poprvé se ošetřuje v období těsně před, či na počátku sekundárního šíření choroby (1-2 týdny před květem) a dále dle potřeby až do července. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak (vhodnost podmínek pro šíření a skutečný výskyt) a možnosti použitého fungicidu (7-14 dnů). Převážná část fungicidů používaných proti strupovitosti jabloňe je účinná také na padlí jabloňové.

Střední výskyt **strupovitosti jabloňe (*Venturia inaequalis*)** na listech byl zjištěn v okresech Litoměřice (Klapý, 2. 6.) a Louny (Libočany, 3. 6.). Silný výskyt je hlášen z okresu Litoměřice na lokalitě Kamýk u Litoměřic (4. 6.).

Patogen napadá listy, květy a plody, zcela výjimečně i letorosty. Na obou stranách čepelí listů vznikají sazovité různě velké skvrny. Postižená místa nekrotizují a silně napadené listy opadávají. Obdobné skvrny i na květech a plodech. Silně napadené květy a malé plody opadávají. Na větších plodech různě velké a utvářené šedočerné skvrny, v důsledku nestejněho růstu postižených a zdravých pletiv dochází k deformacím a praskání plodů. Následně jsou postižené plody napadány hnilobami.

Ochrana je možno provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů. Při preventivní ochraně ošetřujeme průběžně po celou dobu nebezpečí primárních infekcí. Podle lokality a podmínek ošetřujeme od vyrašení do června, v intervalu 5 - 14 i více dní. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu (v období maximální intenzity růstu vývoj 2 - 3 listů týdně) a možnosti použitého fungicidu. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí (od fenofáze růžového poupěte do cca 1 - 2 týdnů po odkvětu). Racionální prevence zohledňuje důsledně průběh počasí. Za suchých period se neošetřuje a ošetří se až před předpokládanou

změnou počasí (deštěm). Pokud nastane neočekávaný déšť (proběhne infekce), ošetříme kurativně. Při kurativní (postinfekční) ochraně ošetřujeme až po splnění podmínek pro infekci. Tento systém vychází z poznání vztahu mezi dobou ovlhčení, teplotou a infekcí (Mills, 1951, La Plant, Jones, 1980). K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, při důsledném dodržování doby kurativní účinnosti.

V okrese Chomutov (Červený Hrádek u Jirkova, 3. 6.) byl zjištěn první výskyt larev **svilušky ovocné (Panonychus ulmi)** na listech.

Silný výskyt **vlnatky krvavé (Eriosoma lanigera)** byl zjištěn v okrese Louny (Libočany, 3. 6.). První výskyt je hlášen z okresu Litoměřice (Dobříň, 3. 6.).

V létě na větvích a na starém dřevě jabloní husté bílé vložkovité povlaky, pokrývající kolonie mšic. Po rozmáčknutí tvoří červenou kaši. Na větvích a kořenech rozmanitě utvářené malé nádory později infikované různými houbami. Větve se deformují a odumírají.

Nejvhodnějším termínem k ošetření je období myšího ouška, kdy za teplých dnů mšice opouštějí zimní úkryty a vylézají po kmenech do korun stromů. Později se jabloně ošetřují při zjištění deseti a více kolonií vlnatky krvavé na 100 letorostech. Ošetření se podle potřeby opakuje. Doporučuje se do postřikové kapaliny přidat smáčedlo. Jabloně musí být přípravkem dokonale ošetřeny. Jakékoliv rány na jabloních mají být ošetřeny.

V okrese Děčín pokračuje silný výskyt samců **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** ve feromonových lapačích (Malšovice, 2. 6. a 5. 6.). Střední výskyt je hlášen z okresu Most (Vtelno, 4. 6.).

Jabloň se ošetří, pokud se zjistí 2 a více vajíček obaleče jablečného na 100 náhodně zvolených plodech i s okolními listy.

V okresech Česká Lípa (Pavlovice u Jestřebí, 4. 6.), Děčín (Malšovice, 5. 6.), Litoměřice (Dobříň, 3. 6.) a Most (Vtelno, 4. 6.) pokračuje silný výskyt samců **obaleče jabloňového (Hedya nubiferana)** ve feromonových lapačích.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 73-76 BBCH, tj. druhý opad plodů (červnový) až plod dosahuje asi 60% konečné velikosti)

V okrese Litoměřice (Dobříň, 3. 6.) byl zaznamenán na listech první výskyt **červené skvrnitosti slivoně (Polystigma rubrum)**.

TŘEŠEŇ (RF 79-85 BBCH, tj. plod dosahuje asi 90% konečné velikosti až pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení)

Na Chomutovsku (Drmaly, 3. 6.) byl zjištěn první výskyt imág **virtule třešňové (Rhagoletis cerasi)** ve střední intenzitě.

Ošetření proti imágům virtule třešňové je signalizováno v době zvýšeného náletu imág na tyto fólie a ošetření proti vajíčkům a larvám se signalizuje v době maxima vykladení vajíček nebo na začátku líhnutí larev, tj. asi 14-17 dní po začátku výletu imág, udržuje-li se maximální teplota nad 17 °C. Poklesne-li teplota pod tuto hranici, oddálí se ošetření o počet dní s nižší maximální teplotou. Použijí se larvicidní a ovicidní přípravky za předpokladu přesného dodržení ochranných lhůt. Ošetření insekticidem s hloubkovým účinkem se provede pouze při zjištění nejméně 2 vajíček a larev na 100 náhodně odebraných plodů (nepočítat prázdné vpichy do plodů bez vajíček).

V okrese Litoměřice (Chodovlice, 2. 6.) byl zjištěn první a zároveň silný výskyt **špačka obecného (Sturnus vulgaris)**, který je pracovníky sadu plašen pomocí výbuchů z plynového děla.

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 85-87 BBCH, tj. první plody získávají odrůdově specifické zbarvení až hlavní sklizeň, většina plodů zbarvena)

V okrese Litoměřice na lokalitě Nové Dvory u Doksan byl 3. 6. byl zjištěn silný nárůst poškození plodů **šedou hnilobou jahod (*Botrytis cinerea*)** po silném ochlazení a deštích z minulého týdne. Je poškozeno až 50% plodů.

ZELENINA

ZELÍ (RF 19-41 BBCH, tj. 9 nebo více listů rozvinuto až začátek tvorby hlávky, dva nejmladší listy dosud nevyvinuté)

V okrese Litoměřice (Mlékojedy u Litoměřic, 4. 6.) byl pozorován první výskyt **molice vlašovičnickovité (*Aleyrodes proletella*)** a první výskyt **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)**.

Za Oblastní odbor Žatec zpracovala: Ing. Lenka Juračková